

DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-65-36>

УДК 657

ВІЙСЬКОВИЙ ОБЛІК НА ПІДПРИЄМСТВІ: ТЕОРІЯ ТА ПРАКТИКА

MILITARY ACCOUNTING AT THE ENTERPRISE: THEORY AND PRACTICE

Копчикова Інна Вікторівнакандидат економічних наук, доцент,
Вінницький торговельно-економічний інститут ДТЕУ
ORCID: <http://orcid.org/0000-0001-7752-1603>**Кудирко Олена Михайлівна**кандидат економічних наук, доцент,
Вінницький торговельно-економічний інститут ДТЕУ
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-5090-1208>**Коцеруба Наталія Василівна**кандидат економічних наук, доцент,
Вінницький торговельно-економічний інститут ДТЕУ
ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-5161-318X>**Korchykova Inna, Kudyрко Olena, Kotseruba Nataliia**
Vinnytsia Institute of Trade and Economics SUTE

У даній статті визначено актуальність питання військового обліку у сфері кадрового управління після введення воєнного стану в Україні. Розглянуто порядок ведення військового обліку на підприємстві у 2024 році та розкрито ключові аспекти ведення військового обліку, які суттєво змінилися впродовж останніх років та є обов'язковими для виконання усіма юридичними особами. Проаналізовано основні етапи впровадження військового обліку на підприємстві, описано Базовий перелік документів з військового обліку на підприємстві. Розкрито Порядок внутрішньої звірки документів військовозобов'язаних та Порядок зовнішньої звірки документів військовозобов'язаних з Територіальним центром комплектування та соціальної підтримки. Побудовано алгоритми та терміни взаємодії підприємства з Територіальним центром комплектування та соціальної підтримки.

Ключові слова: військовий облік, військовий резерв, військово-обліковий документ, мобілізація, Територіальний центр комплектування та соціальної підтримки.

The issue of keeping military records at the enterprise has become one of the top pressing issues in the personnel field since the declaration of martial law in Ukraine. The reason was the norms and requirements for employers introduced by the latest legislative acts on military accounting. They have changed significantly in recent years and are mandatory for all enterprises, institutions, organizations and authorities. In a country where the war continues, it is quite logical that the rules of military registration and mobilization are changed and adjusted. The purpose of the article is to study, research, and improve certain issues related to keeping military records at an enterprise in Ukraine during martial law. This article examines the procedure for keeping military records at an enterprise in 2024 and reveals the key aspects of keeping military records that have changed significantly in recent years and are mandatory for all enterprises, institutions, organizations, and authorities. The main stages of the implementation of military accounting at the enterprise are analyzed, the Basic list of documents on military accounting at the enterprise is described. The Procedure for internal verification of documents of conscripts and the Procedure for external verification of documents of conscripts with the Territorial Center for Manpower and Social Support have been disclosed. Internal and external reconciliation is carried out in order to ensure reliable and up-to-date information regarding the registration data of conscripts, reservists and conscripts (education, marital status, place of registration (residence)). Such reconciliations are carried out according to schedules. Algorithms and terms of interaction of the enterprise with the Territorial center of procurement and social support have been built. The practical value of this study is that today every enterprise, regardless of its size and field of activity, can use the proposed algorithms to ensure proper accounting of its employees who

are subject to military registration. Violation of the Military Accounting Rules and failure to comply with legal requirements may result in significant fines and other negative consequences.

Keywords: military registration, military reserve, military registration document, mobilization, Territorial center of recruitment and social support.

Постановка проблеми. Питання військового обліку на підприємствах стало одним із найактуальніших у сфері кадрового управління після введення воєнного стану в Україні. Це обумовлено новими нормами та вимогами до роботодавців, встановленими останніми законодавчими актами щодо військового обліку. За останні роки ці вимоги значно змінилися і тепер є обов'язковими для виконання всіма юридичними особами.

На сьогодні лише для фізичних осіб-підприємців відсутній законодавчий обов'язок вести військовий облік. Вони можуть здійснювати його добровільно. Однак, враховуючи останні тенденції та напрямки розвитку економіки у 2024 році, можна очікувати, що військовий облік на підприємствах стане невід'ємною частиною загальної системи оборони та мобілізації, а взаємодія між роботодавцями та військовими структурами буде посилюватися.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання військового обліку, ухиленням від призову та кримінальної відповідальності за ухилення від призову досліджували такі науковці, як: П. Андрушко, В. Антипов, Ю. Борисов, В. Гринько [1], В. Грищук, Т. Денисова, І. Козич, А. Музика, О. Мілевського, М. Хавронюк, М. та ін. Праці цих дослідників стали основою для дослідження питань військового обов'язку та ведення військового обліку в Україні.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Метою статті є вивчення, дослідження, вдосконалення окремих питань щодо ведення військового обліку на підприємстві в Україні під час дії воєнного стану.

Виклад основного матеріалу дослідження. Метою ведення військового обліку є визначення наявних людських ресурсів, ступеня їх придатності до військової служби, встановлення освітнього рівня, здобутої спеціальності або професії, рівня фізичної підготовки, вивчення особистих якостей [2].

Основними завданнями військового обліку є:

1. Формування військового резерву людських ресурсів та накопичення військово-освічених кадрів, які можуть забезпечити комплектування Збройних Сил і інших військових формувань.

2. Здійснення аналізу чисельного складу та якісного стану призовників, військовозобов'язаних і резервістів для їх оптимального використання з метою оборони та забезпечення національної безпеки держави.

3. Оформлення військово-облікових документів для призовників, військовозобов'язаних і резервістів у встановлені терміни.

4. Забезпечення своєчасного бронювання військовозобов'язаних у період мобілізації та під час дії воєнного стану.

5. Встановлення контролю за станом військового обліку на підприємствах, в установах та інших організаціях.

6. Контроль за дотриманням призовниками, військовозобов'язаними та резервістами правил військового обліку.

7. Забезпечення громадян України інформацією щодо виконання ними військового обов'язку [1].

Основними кроками для провадження військового обліку на підприємстві є:

1. Призначення відповідального за військовий облік на підприємстві наказом керівника та зазначенням його обов'язків у посадовій інструкції, а також встановлення доплати в розмірі до 50% посадового окладу.

2. Інформування Територіального центру комплектування та соціальної підтримки за місцем реєстрації підприємства про призначення відповідального за військовий облік.

3. Визначення необхідності підвищення кваліфікації відповідального за ведення військового обліку. Законодавство надає можливість підвищення кваліфікації кожні 5 років.

4. Розміщення Правил військового обліку в доступному і видимому місці.

5. Введення процедури ознайомлення всіх новоприйнятих військовозобов'язаних працівників з Правилами військового обліку.

6. Проведення перевірки та аналізу військово-облікових документів військовозобов'язаних працівників

7. Формування справ військовозобов'язаних працівників відповідно до категорій.

8. Формування необхідних документів для забезпечення належного військового обліку на підприємстві.

9. Налагодження взаємодії підприємства з Територіальними центрами комплектування та соціальної підтримки, включаючи повідомлення про зміну облікових даних працівників, щорічне звіряння, оповіщення тощо.

10. Впровадження контролю за дотриманням правил військового обліку на підприємстві.

Наявність у працівника військово-облікових документів з відміткою про перебування на військовому обліку, що відповідають вимогам, встановленим законодавством є обов'язковою умовою для прийняття працівника на роботу в 2024 році:

а) Для чоловіків віком до 25 років – це Посвідчення про приписку до призовної дільниці.

б) Для військовозобов'язаних віком до 60 років – це Військовий квиток або тимчасове посвідчення.

Перелік документів з військового обліку на підприємстві наведений на рис. 1.

Актуальність даних зазначених у Списках персонального військового обліку забезпечується процесом звірки [5]. Звірку даних можна розділити на внутрішню (рис. 2) та зовнішню (рис. 3).

Алгоритми та строки взаємодії з Територіальним центром комплектування та соціальної підтримки

Прийняття або звільнення працівника → Реєстрація даних у Списках персонального військового обліку та Відомість оперативного обліку (в 5-денний термін) → Повідомлення про зміну облікових даних у відповідний тери-

торіальний центр комплектування та соціальної підтримки (в 7-денний термін).

Встановлення змін в військово-облікових даних працівника (місце проживання або реєстрації, зміна сімейного стану, отримання диплому про освіту, народження дітей) → Реєстрація даних у Списках персонального військового обліку та Відомість оперативного обліку (в 5-денний термін) → повідомлення про зміну облікових даних у відповідний Територіальний центр комплектування та соціальної підтримки (в 7-денний термін).

Прийняття або звільнення Керівника підприємства або особи, що є відповідальною за військовий облік → Затвердження відповідних наказів → Повідомлення у 7-денний термін до Територіального центру комплектування та соціальної підтримки про призначення або звільнення керівника або особи, відповідальної за ведення військового обліку.

Одержання повідомлення від Територіального центру комплектування та соціальної підтримки про виклик працівника → Формування Наказу про сповіщення працівника щодо потреби оновити дані в Територіальному центрі комплектування та соціальної підтримки → Ознайомлення працівника з наказом (під підпис) → Передача повістки → Надсилання витягу Наказу про ознайомлення працівників до Територіального центру комплектування та соціальної підтримки або підтверджуючих документів про неможливість з'явитися у визначений термін у зв'язку з відпусткою, відрядженням або іншими причинами (3-денний термін) → Проконтролю-

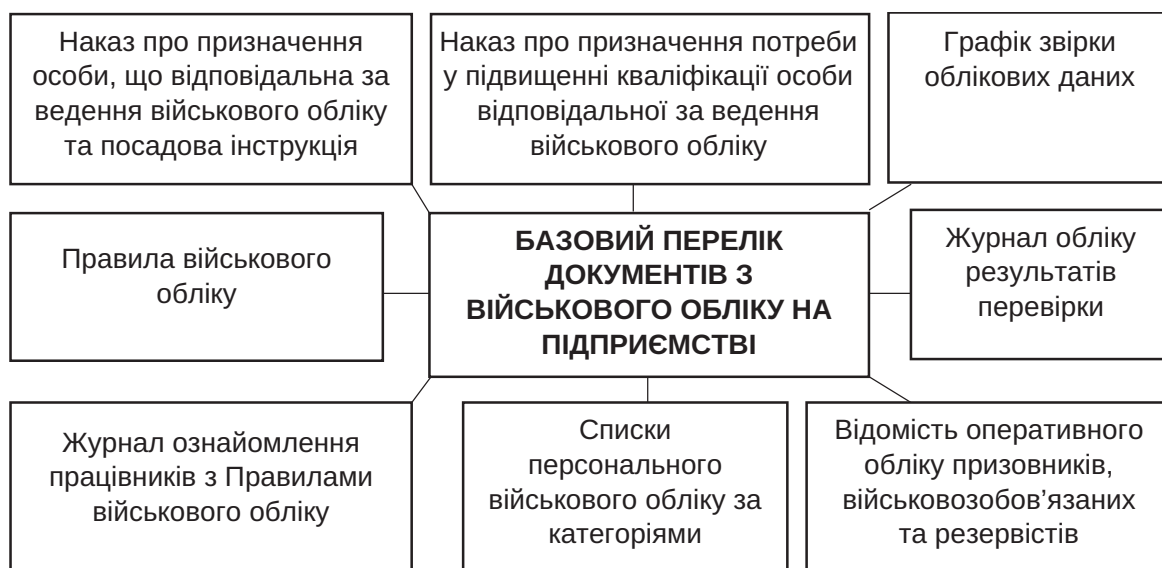

Рис. 1. Перелік документів з військового обліку на підприємстві

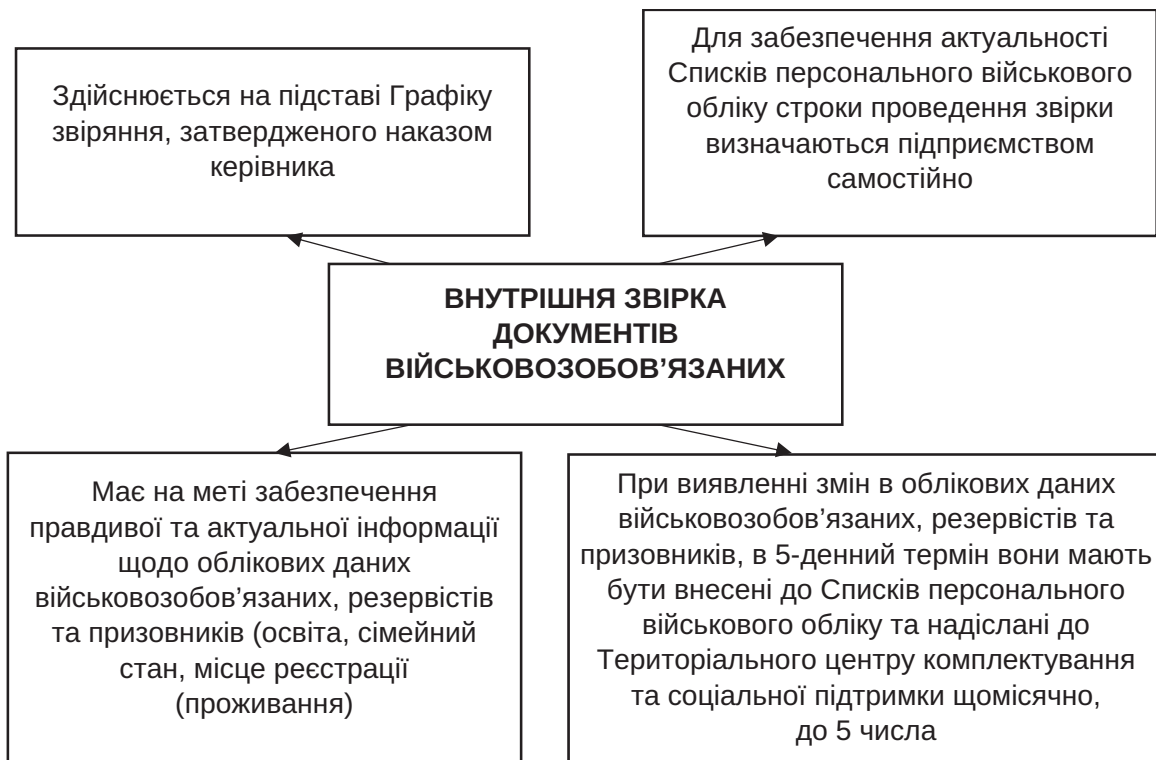

Рис. 2. Порядок внутрішньої звірки документів військовозобов'язаних

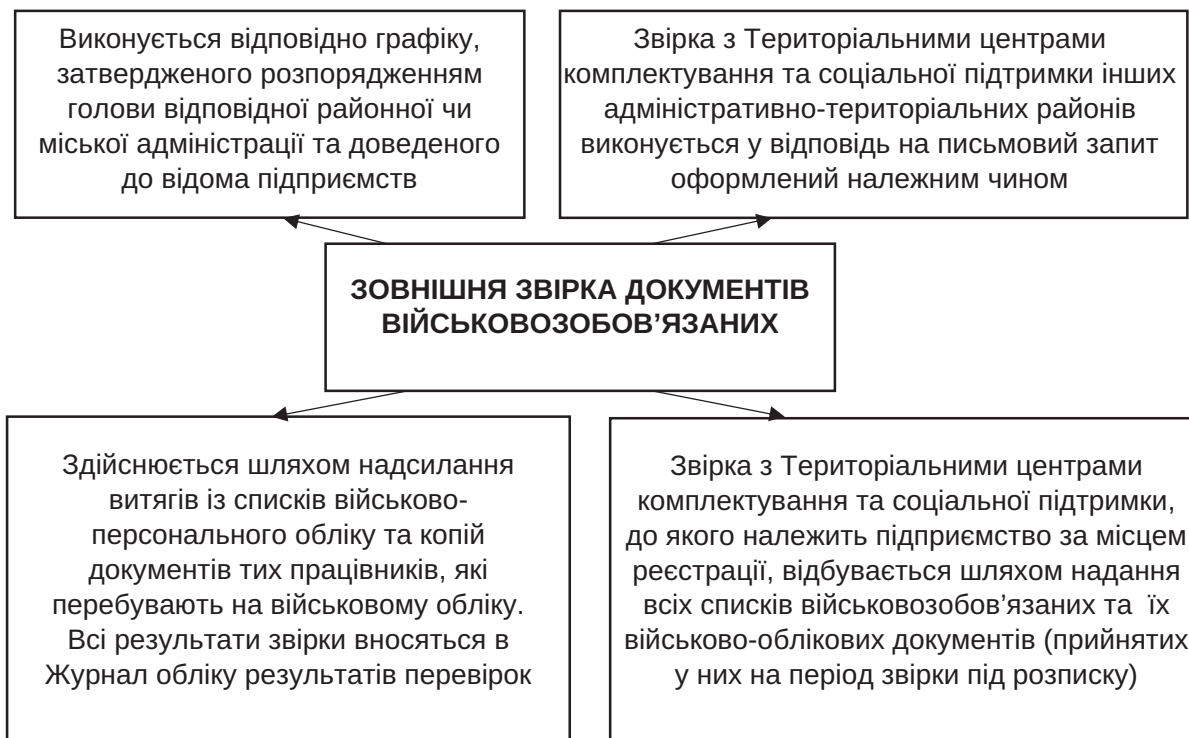

Рис. 3. Порядок зовнішньої звірки документів військовозобов'язаних

ОБЛІК І ОПОДАТКУВАННЯ

вати результати виконання працівниками розпорядження.

Встановлення недотримання Правил військового обліку працівниками (відмова

з'являтися в Територіальний центр комплектування та соціальної підтримки для оновлення військово-облікових даних) → Складання Акту про порушення працівником Правил вій-

ського обліку → Надсилання акту до Територіального центру комплектування та соціальної підтримки.

Висновок. Отже, сьогодні кожне підприємство, незалежно від його розміру та сфери діяльності, зобов'язане забезпечити належ-

ний облік своїх працівників, які підлягають військовому обліку. І недотримання цих вимог може призвести до значних штрафів та інших негативних наслідків [3]. Саме тому важливо розуміти та мати правильну стратегію організації даного процесу на підприємстві.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Гринько В. Ф. Удосконалення окремих питань військового обов'язку та ведення військового обліку в особливий період в Україні. *Часопис Київського університету права*. 2022. № 2–4. С. 85–88. URL: <https://chasprava.com.ua/index.php/journal/article/view/919/855> (дата звернення: 09.08.2024)
2. Про військовий обов'язок та військову службу : Закон України від 25.03.1992 р. № 2232-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2232-12#Text> (дата звернення: 09.08.2024)
3. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо окремих питань проходження військової служби, мобілізації та військового обліку : Закон України від 11.04.2024 р. № 3633-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3633-IX#Text> (дата звернення: 09.08.2024)
4. Про внесення змін до Порядку організації та ведення військового обліку призовників, військовозобов'язаних та резервістів, постанова КМУ від 16.05.2024 № 563. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/563-2024-%D0%BF#Text> (дата звернення: 09.08.2024)
5. Про затвердження Порядку організації та ведення військового обліку призовників, військовозобов'язаних та резервістів, постанова КМУ від 30.12.2022 р. № 1487. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1487-2022-%D0%BF#Text> (дата звернення: 09.08.2024)
6. Про мобілізаційну підготовку та мобілізацію : Закон України від 21.10.1993 р. № 3543-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3543-12#Text> (дата звернення: 09.08.2024)

REFERENCES:

1. Hrynkо V. F. (2022) Udoskonalennia okremykh pytan viiskovoho oboviazku ta vedennia viiskovoho obliku v osoblyvyi period v Ukraini [Improving certain issues of military duty and keeping military records in a special period in Ukraine]. *Chasopys Kyivskoho universytetu prava – Journal of the Kyiv University of Law*, vol. 2–4, pp. 85–88. Available at: <https://chasprava.com.ua/index.php/journal/article/view/919/855> (accessed August 09, 2024)
2. Pro viiskovyi oboviazok ta viiskovu sluzhbu : Zakon Ukrainy vid 25 bereznia 1992 p. № 2232-XII. [On military duty and military service: Law of Ukraine dated March 25, 1992 No. 2232-XII]. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2232-12#Text> (accessed August 09, 2024)
3. Pro vnesennia zmin do deiakykh zakonodavchykh aktiv Ukrainy shchodo okremykh pytan prokhodzhennia viiskovoi sluzhby, mobilizatsii ta viiskovoho obliku : Zakon Ukrainy vid 11 kvitnia 2024. 3633-IX [On making changes to some legislative acts of Ukraine regarding certain issues of military service, mobilization and military registration: Law of Ukraine dated April 11, 2024 No. 3633-IX]. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3633-IX#Text> (accessed August 09, 2024)
4. Pro vnesennia zmin do Poriadku orhanizatsii ta vedennia viiskovoho obliku pryzovnykiv, viiskovozoboviazanykh ta rezervistiv, postanova KМУ vid 16 travnia 2024 № 563 [Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine On making changes to the Procedure for organizing and keeping military records of conscripts, conscripts and reservists dated May 16, 2024 No. 563]. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/563-2024-%D0%BF#Text> (accessed August 09, 2024)
5. Pro zatverdzhennia Poriadku orhanizatsii ta vedennia viiskovoho obliku pryzovnykiv, viiskovozoboviazanykh ta rezervistiv, postanova KМУ vid 30 hrudnia 2022 № 1487 [Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine On approval of the Procedure for the organization and maintenance of military records of conscripts, conscripts and reservists dated December 30, 2022 No. 1487]. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1487-2022-%D0%BF#Text> (accessed August 09, 2024)
6. Pro mobilizatsiinu pidhotovku ta mobilizatsiiu : Zakon Ukrainy vid 21 zhovtnia 1993 № 3543-XII [About mobilization training and mobilization : Law of Ukraine dated April 21, 1993 No. 3543-XII]. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3633-IX#Text> (accessed August 09, 2024)